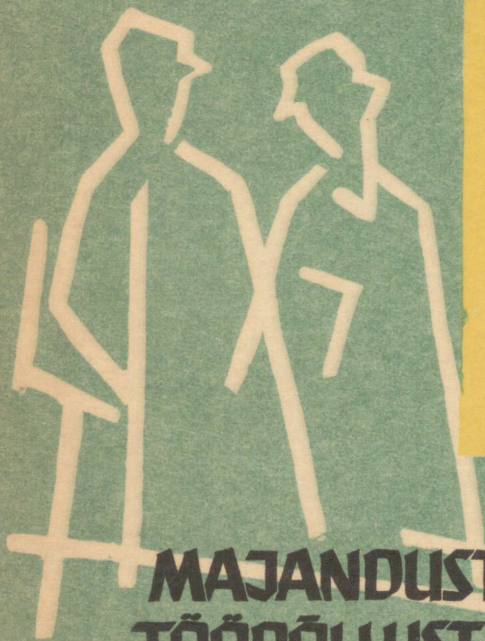

TARTU RIIKLIK
ÜLIKOO

**MAJANDUSTEADLASTE
TÖÖPÖLLUST JA NENDE
ETTEVALMISTAMISEST
TRÜ MAJANDUS-
TEADUSKONNAS**

TARTU RIIKLIK ÜLIKOOI

MAJANDUSTEADLASTE TÖÖPÖLLUST JA
NENDE ETTEVALMISTAMISEST
TRÜ MAJANDUSTEADUSKONNAS

Tartu 1964

ARHIIVKOGU

2

Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu

59312

✓

MAJANDUSTEADLASE KUTSEST JA MAJANDUSTEADLASTE ETTEVALMIS- TAMISEST TARTU RIIKLIKUS ÜLIKOOIS

ajandus on ühiskondliku elu alus. Kõik muud ühiskondliku elu avaldused – kunst, kirjandus, õigus jne. – tuginevad majandusele. Majandus on marksistliku ühiskonnateaduse käsitluses baas, mille suhtes teised nimetatud elualad moodustavad pealisehituse.

Ühiskondliku rikkuse suurendamiseks ja kõigi inimeste materiaalsete ning kultuuriliste vajaduste üha täielikumade rahuldamise tagamiseks ei piisa üksnes sellest, et iga tööline ja kolhoosnik püüdlukult oma tööd teeb, vaid on veel vaja, et kogu tootmisprotsess oleks otstarbekohaselt korraldatud, et toodetaks just seda, mida kõige rohkem vaja läheb, et toodetaks kõige väiksemate kulutustega, et tooted jaotataks vajalikes proportsioonides, et iga kodanik saaks oma töö eest õiglast tasu jms. Kuidas ühiskondlikku tootmisprotsessi otstarbekohaselt korraldada, mida ja kui palju toota, kuidas jaotada ühiskonna puhastulu jne., nende küsimustega tegeleb majandusteadus. Samade probleemide praktilise lahendamise tegeldakse iga päev paljudes asutustes ja ettevõtetes ning majandusteadlastel on siin kaaluv sõna kaasa rääkida.

Majandusteadlane - see on kutsenimetus, samuti kui keeleteadlane, kirjandusteadlane jne. Majandusteadlased töötavad juhtivates organites: vabariigi plaanikomisjonis, TSN täitevkomiteede plaanikomisjonides, majandusalastes ministeeriumides ja nende kohalikes organites, pankades ning mitmesugustes majandusorganisatsioonides ja ettevõtetes väga erinevatel ametikohtadel. Nad võivad olla plaanijad, inspektorid, revidendid, valitsuste ja osakondade juhatajad ja nende asetäitjad, kaubatundjad, pearaamatupidajad, kaupluste juhatajad, direktorid jne.

Eesti NSV-s valmistab ette kõrgema haridusega majandusteadlasi Tartu Riikliku Ülikooli Majandusteaduskond.

Praegu õpetatakse ülikoolis majandusteadlasi nii statsionaarselt kui ka mittestatsionaarselt rahanduse ja krediidi ning kaubanduse eriharus. Seejuures on üliõpilastel võimalik valida veel kitsam eriala vastavalt oma isiklikele kalduvustele ja tööalale, kuhu pärast õpingute lõpetamist kavatsetakse siirduda.

Rahanduse ja krediidi eriharus on Tartu Riikliku Ülikooli Majandusteaduskonnas võimalik õppida nelja kitsamat eriala:

- 1) rahandus (riigieelarve);
- 2) rahvamajandusharude rahandus;
- 3) lühiajaline krediteerimine;
- 4) kapitaalvahetuste fiinantseerimine ja krediteerimine.

Valdav osa rahanduse ja krediidi eriharu lõpetanuist suundub tööle kas rahandusorganitesse või tööstusettevõtetesse, sovhoosidesse jm. ökonomistidena ning Riigipanka krediidinspektoritena.

Ökonomisti põhiülesandeks on tema teenindada oleva ettevõtte (ettevõtete) majandusliku tegevuse igakülgne analüüsimine ja suunamine vahendite võimalikult otstarbekama kasutamise eesmärgil. Selleks analüüsib ökonomist toodangu omahinda ja teeb ettepanekuid tema alandamiseks materjalide säästlikuma kasutamise, tööviljakuse tõstmise (töökulu alandamise),

masinate kasutamise parandamise jt. võtete arvel, Ökonomisti ülesannetesse kuulub ka materjalidega varustamise ja toodangu realiseerimise protsessi pidev jälgimine, et ettevõttesse ei koguneks üleliigseid varusid. Ökonomist korraldab ettevõtte majanduslikku suhtlemist teiste ettevõtetega ning peab olema pidevalt kursis ettevõtte majandusliku tegevuse tulemustega. Tal on kaaluv sõna kaasa rääkida ettevõtte tegevuse juhtimisel.

Riigipanga krediidiinspektori töö on paljus ühesugune ökonomisti ülesannetega. Ka tema analüüsib kõigeekülgsemalt oma teenindamisel olevate ettevõtete tööd ja teeb ettepanekuid selle parandamiseks. Analüüsides põhjal teeb ta ettepanekuid ettevõtete abistamiseks krediidiga, kontrollib krediidi kasutamise otstarbekust ja kannab hoolt laenude õigeaegse tagastamise eest. Krediidiinspektori ülesandeks on jälgida, et ettevõtetevahelised majanduslikud suhted toimuksid plaanipäraselt ja ratsionaalsetel alustel. Vastupidisel korral sekkub ta nende korraldamisse kas sanktsioonide rakendamise või omapoolsete juhtnõuude andmise teel.

Kaubandusharus valmistatakse ette toidu- ja tööstuskaupade kaubatundjaid ning kaubandusökonomiste.

Kaubatundja on kõrgema haridusega kaubandusala spetsialist, kelle ülesandeks on organiseerida kaupade müüki vastavalt tarbijate nõuetele. Selleks peab ta tundma tarbijate vajadusi, tööstusettevõtete poolt väljastatavat toodangut, selle kvaliteeti. Ta peab võitlema kaupade sortimendi laiendamise ja kvaliteedi parandamise eest. Peab sõlmima lepinguid tootjatega, jälgima lepingute täitmist, kontrollima kaupade kvaliteeti, jagama kaubad kaupluste vahel jne. Nende ülesannete edukas täitmine nõuab kaubatundjate spetsialiseerumist üksikute kaubarühmade järgi. Eesti NSV oludes tegelevad kaubatundjad väiksemates kaubandusorganisatsioonides kas toidukaupadega või tööstuskaupadega, suuremates organisatsioonides aga juba veelgi kitsamal erialal: liha-kalaga, bakaalkaupadega, tekstiilkaupadega

jne. Töökohad on ladudes, baasides ja organisatsioonides. Võimekamad töötavad peakaubatundjatena või direktoritena. Kaubatundjad võivad edukalt töötada ka tööstusettevõtetes, turustus- ja varustusorganisatsioonides, ladudes jm.

Kaubandusökonomist on kõrgema haridusega kaubandusalaeriteadlane, kelle ülesandeks on juhtida ja korraldada kaubanduslikku tegevust teaduse saavutuste viimase sõna järgi. Ta peab koostama kaubakäibe plaane, määrama tööjõu vajaduse, õigesti korraldama kaubandustöötajate tööd, võitlema käibekulude vähendamise eest, kaubandusvõrgu laiendamise eest, juurutama isemajandamise põhimõtet kaubanduses. Kaubandusökonomistid on vastavalt oma võimetele suure kaupluse juhataja asetäitjad, kaupluse juhatajad, plaanijad, kaubandusinspektorid, kaubandusorganisatsioonide osakondade juhatajad, direktorid jne.

Õppeaeg kestab nii statsionaarses kui ka mittestatsionaarses osakonnas 5 aastat. Selle aja jooksul kuulatakse loenguid, võetakse osa seminaridest, praktikumidest, laboratoorsetest töödest ja õppekursioonidest. Iga üliõpilane on kohustatud koostama 4-5 kursusetööd ja diplomitöö.

Statsionaarsed üliõpilased sooritavad õppeaja jooksul 56 nädala pikkuse tootmispraktika. Rahanduse ja krediidi erialal sooritatakse praktikast III kursuse kevadsemestril majandusliku tegevuse analüüsi alase praktikana 4 nädalat ja erialase praktikana IV kursuse kevad- ja V kursuse sügissemestril 52 nädalat. Kaubanduse erialal sooritatakse praktikast 4 nädalat kauplusepraktikana III kursuse kevadsemestril ja 52 nädalat erialapraktikana IV kursuse kevad- ja V kursuse sügissemestril. Praktika viiakse läbi tööstus- ja põllumajandusettevõtetes, kaubandusorganisatsioonides, rahandusorganites või Riigipangas. Erialane praktika sooritatakse palgalisel töökohal.

Teaduskonna lõpetamiseks tuleb koostada diplomitöö ja sooritada riigleksam poliitilises ökonomias, Rahandusharu mitte-

statsioonarsetel üliõpilastel on võimalik diplomitöö asendada 3 täiendava riigieksamiga (majandusstatistikas, majandusliku tegevuse analüüsis, kitsamas eriaines).

Ehkki kitsamate erialade õppeplaanides on arvestatud lõpetaja tulevast eeldatavat töökohta, on kogu töö teaduskonnas korraldatud nõnda, et iga lõpetaja oleks eelkõige laia üldprofiiliga majandusteadlane, kes pärast lühemaajalist täiendavat ettevalmistamist võib lülituda tööle mis tahes erineval majandusalal või töökohal. See on eriti tähtis meie väikeses vabariigis, kus majandusteadlaste ettevalmistamine kõigi rahvamajandusharude jaoks eraldi pole teostatav. Nagu praktika näitab, on laia üldprofiiliga majandusteadlaste ettevalmistamisega siiani edukalt toime tulnud ja teaduskonna lõpetajad on siirdunud tööle mitmesugustele erinevatele aladele ja töökohadele. Arvuliselt kõige rohkem lõpetajaid töötab muidugi mitmesugustes ministeeriumides, keskasutustes, kaubandusorganisatsioonides, rahandusorganes ja ettevõtetes. Peale selle on arvukalt majandusteadlasi ka ajalehtede ja ajakirjade toimetustes, majandusalaste ainete õpetajatena tehnikumides, tootmisõpetuse juhatajatena ja ühiskonnaõpetuse õpetajatena keskkoolides, partei-, ametiühinguorganites ja kohalike nõukogude organites ning mujal. Seoses majandusteadusteadlase teadusliku töö elavnemisega on viimastel aastatel üha rohkem majandusteadlasi läinud tööle mitmesugustesse uurimisasutustesse.

TRU Raamatukogu

ÜLIÕPILASKANDIDAATIDELE ESITATAVAD NÕUDED

Majandusteaduskonda võivad asuda õppima kõik, kes on lõpetanud täieliku keskkooli või keskeriõppeasutuse (tehnikumi). Statsionaarsesse osakonda võetakse vastu isikuid, kes ei ole veel 35-aastased, mittestatsionaarsesse osakonda astujate vanus pole piiratud.

Vastu võetakse isikuid, kes õiendavad konkursi korras sisseastumiseksamid ja esitavad positiivse iseloomustuse kõrgemasse õppeasutusse astumiseks kas töökoja parteiorganisatsioonilt, ametiühingult, kommunistliku noorsooühingu algorganisatsioonilt, teistelt ühiskondlikelt organisatsioonidelt, ettevõtte või asutuse juhatajalt või kolhoosi juhatuselt. Otse keskkoolist Majandusteaduskonda astuda soovijad esitavad iseloomustuse keskkooli pedagoogikanõukogult ja kooli ühiskondlikelt organisatsioonidelt. Sõjaväest demobiliseeritud esitavad väeosa juhtkonna poolt väljaantud iseloomustuse.

Vastuvõtuksamid toimuvad rahanduse ja krediidi eriharru astujatele eesti keeles (kirjand), matemaatikas (kirjalik ja suuline), geograafias (suuline) ja võõrkeeles (suuline). Sisseastumiseksamid kaubandusharus on kaubandusökonomitidel samad

mis rahandusharru astujatel. Kaubatundjad sooritavad aga sisseastumiseksamid eesti keeles (kirjand), keemias (suuline), füüsikas (suuline), matemaatikas (suuline), võõrkeeles (suuline). Mittestatsionaarselt õppima astujad vabastatakse nii rahandus- kui ka kaubandusharus sisseastumiseksamidest võõrkeeles. Eksamid toimuvad 1. - 20. augustini.¹

Sisseastumiseksamid toimuvad üleliiduliste programmide järgi, üldharidusliku keskkooli õppekava ulatuses.

Statsionaarsesse osakonda võetakse esmajärjekorras vastu isikuid, kellel on tööstaaž vähemalt kaks aastat või sama pikk teenistusstaaz Nõukogude armees. Väiksema tööstaažiga või tööstaažita isikuid võetakse vastu tingimusel, et nad esimese kursuse vältel töötavad ülikooli poolt määratud töökohtadel ja võtavad õppetööst osa õhtuti.

Mittestatsionaarsesse osakonda võetakse vastu esmaajoones oma erialal töötajaid. Et palju töö kõrvalt õppijaid on pärit Tallinnast, siis töötab Tallinnas alaline konsultatsioonipunkt, kus ühtlasi viiakse läbi õppetöö õhtuti kaks korda nädalas. Väljaspool Tallinnat elavatele üliõpilastele korraldatakse kaks korda aastas õppe-eksamisessioonid Tartus. Sessioonide vahelisel ajal on võimalus sooritada arvestusi ja eksameid, samuti saada konsultatsioone.

TRÜ Majandusteaduskonnas statsionaarselt õppivatele edukatele üliõpilastele makstakse I, II, III ja IV kursusel stipendiumi 35 rbl, kuus, V kursusel 40 rbl, kuus. Üliõpilastele, kes sooritavad kõik eksamid hindede "väga hea", kõrgendatakse stipendiumimäära alates teisest semestrist 25 % võrra.

¹ Sellised sisseastumiseksamid olid 1963. a. Käesoleva brošüüri koostamise ajal olid 1964. a. vastuvõtutingimused veel kinnitamata. Sellepärast on soovitatav, et ülikooli astuja jälgiks ka 1964. a. vastuvõtu väljakuulutamisel levitatavaid müürilehti ja teatmikku 1964. a. kõrgematesse õppeasutustesse astujatele.

Kehtiva seadusandluse kohaselt (NSV Liidu Ministrite Nõukogu 18. septembri 1959. a. määrus nr. 1099 jt.) on töös-
tusettevõtetal, ehitustel, sovhoosidel, kolhoosidel, raudtee ma-
jandusorganisatsioonidel, riikliku ja kooperatiivkaubanduse ette-
võtetal ning organisatsioonidel lubatud suunata õppima
kõrgemate õppeasutuste statsionaarsetesse osakondadesse ees-
rindlikke töötajaid, kelle tööstaaž on vähemalt kaks aastat. Et-
tevõtete ja organisatsioonide poolt kõrgemasse õppeasutusse õp-
pima suunatud võetakse vastavasse teaduskonda vastu esmajär-
jekorras väljaspool konkurssi, kui nad on edukalt sooritanud
sisseastumiseksamid. Õppima suunatuile makstakse stipendiumi
neid õppima suunanud ettevõtte või organisatsiooni arvel. Nei-
le makstav stipendium on 15 % võrra suurem tavalisest riikli-
kust stipendiumist. Pärast teaduskonna lõpetamist suunatakse
nad tööle neid õppima saatnud ettevõttesse või organisatsiooni.

1964. a. toimub uute üllõpilaste vastuvõtt TRÜ Majandus-
teaduskonda kaubandusökonomika ning rahanduse ja krediidi
erialale nii statsionaarsesse kui ka mittestatsionaarsesse osa-
konda, kaubatundmise erialal ainult mittestatsionaarsesse osa-
konda.

TRÜ MAJANDUSTEADUSKONNAS
ÕPETATAVAD DISTSIPLIINID.

A. Kõikidele Majandusteaduskonna üliõpilastele ühised õppeained.

1. NLKP ajalugu.

Dialektiline ja ajalooline materialism.

Poliitiline ökonomia.

Teadusliku kommunismi alused.

NSV Liidu ja välisriikide majandusgeograafia.

Võõrkeel.

Nõukogude õigus.

Kehaline kasvatus.

B. Rahandusharu üliõpilastele kohustuslikud õppeained.

I. Kõikidele erialadele ühised.

Majanduslike õpetuste ajalugu.

NSV Liidu ja välisriikide rahvamajanduse ajalugu.

Kõrgem matemaatika ja matemaatilise statistika alused.

Statistika üldteooria.

Majandusstatistika.

Raamatupidamine.

Majandusliku tegevuse analüüs.

Mehhaniseeritud arvestuse alused.

Tööstusharude tehnoloogia.

Tööstusettevõtete ökonomika, organiseerimine ja planeerimine.

Põllumajandusettevõtete ökonomika, organiseerimine ja planeerimine.

Rahvamajanduse planeerimine.

NSV Liidu ja välisriikide rahandus.

NSV Liidu ja välisriikide raharinglus ja krediit.

Ettevõtete ja rahvamajandusharude rahandus.

II. Spetsiaalained kitsamate erialade kaupa.

1. Rahanduse erialal.

Riigieelarve.

Eelarveline raamatupidamine ja aruandlus.

2. Lühiajalise krediteerimise erialal.

Krediidi organiseerimine ja planeerimine.

Raharingluse organiseerimine ja planeerimine.

Raamatupidamine Riigipangas.

3. Tööstuse ja ehituse rahanduse erialal.

Tööstuse ja ehituse rahandus.

Ehituse ökonomika, organiseerimine ja planeerimine.

Krediteerimine ja arveldused tööstuses.

Kapitaalmahutuste finantseerimine ja krediteerimine.

4. Kapitaalmahutuste finantseerimise ja krediteerimise erialal.

Kapitaalmahutuste finantseerimine ja krediteerimine.

Projektide dokumentatsioon ja eelarved.

Ehituse ökonomika, organiseerimine ja planeerimine.

Raamatupidamine Ehituspangas.

C. Kaubandusharu üliõpilastele kohustuslikud õppeained.

1. Kaubandusökonomika erialal.

NSV Liidu ja välisriikide rahvamajanduse ajalugu.

Majanduslike õpetuste ajalugu.

Statistika üldteooria,
Kaubandusstatistika,
Raamatupidamine,
Arvutustehnika,
Rahandus ja krediit,
Kaubatundmine,
Rahvamajanduse planeerimine,
Tööstusökonomika,
Kaubaveod ja tariifid,
Kaubandusökonomika,
Kaubanduse organiseerimine ja tehnika,

II. Kaubatundjate erialadel ühised.

Füüsika,
Joonestamine,
Anorgaaniline keemia,
Analüütiline keemia,
Orgaaniline keemia,
Füüsikaline ja kolloidkeemia,
Kaubanduse organiseerimine ja tehnika,
Kaubandusökonomika,
Kaubandusstatistika,
Raamatupidamine,
Arvutustehnika,
Küsimusi Eesti NSV rahvamajandusharude ökonomikast,

III. Spetsiaalained kitsamate erialade kaupa.

1. Toidukaupade tundja erialal.

Mikrobioloogia,
Toiduainete tootmise tehnoloogia ja aparatuur,
Toiduainete tundmise üldkursus,
Toidukaupade tundmise erikursus,
Külmutustehnika alused,

2. Tööstuskaupade tundja erialal.

- Elektrotehnika ja masinaõpetuse alused.
- Tööstuskaupade tundmise üldkursus.
- Tööstuskaupade tundmise erikursus.

TRÜ MAJANDUSTEADUSKONDA ASTUJAILT NÕUTAVAD DOKUMENDID.¹

1. Avaldus TRÜ rektori nimele ülikooli vastuvõtmise kohta. Avalduses näidatakse, kas soovitakse õppida statsionaarselt või mittestatsionaarselt ning millisel erialal soovitakse õppida (kaubatundmine, kaubandusökonomika, rahandus ja krediit).

2. Iseloomustus kõrgemasse õppeasutusse astumiseks töökohast, sõjaväeosast või õppeasutusest.

3. Keskkooli küpsustunnistus või kesk-eriõppeasutuse diplom (originaal).

4. Elulookirjeldus.

¹ Loetletud dokumente nõuti ülikooli sisseastujailt 1963. aastal. Brošüüri koostamise ajal olid 1964. aasta vastuvõtutingimused alles lõplikult kinnitamata. On võimalik, et esitatavate dokumentide loetelus toimub väikseid muudatusi. Seepärast on soovitatav, et ülikooli astuja jälgiks ka 1964. aasta vastuvõtu väljakuulutamisel levitatavaid müürilehti.

5. Arstitõend (vorm nr. 286).

6. 4 päevapilti (võetud ilma peakatteta, suurus 3 x 4 cm).

7. Kohalesaabumisel esitab sisseastuja isiklikult passi ja sõjaväepileti või arvelevõtmise tunnistuse.

8. Viimast aastat teenivad sõdurid, madrused, seersandid ja vanemad, kes soovivad astuda õppima statsionaarselt, esitavad väeosa komandöri tõendi selle kohta, et neile antakse lühiajalist puhkust sisseastumiseksamite sooritamiseks.

9. Isikud, kes soovivad asuda õppima statsionaarselt ja kellel on praktilise töö staaz vähemalt kaks aastat, esitavad ettevõtte või asutuse juhataja poolt tõestatud väljavõtte tööraamatust. Kolhoosi liikmed esitavad kolhoosi juhataja poolt tõestatud väljavõtte kolhoosi, tööraamatust, millest peab nähtuma, kas avalduse esitaja on välja töötanud antud kolhoosis kehtestatud normipäevade miinimumi kahel viimasel aastal enne ülikooli astumise avalduse esitamist, kummagi aasta kohta eraldi.

Isikud, kes võetakse vastu TRÜ Majandusteaduskonda, peavad esitama õppeaasta alguseks eespool nimetatud dokumentide originaalid. Originaalide esitamata jätmise korral kustutatakse vastavad isikud üliõpilaste nimekirjast.

10. Ettevõtete, organisatsioonide või kolhooside poolt TRÜ Majandusteaduskonda õppima suunatud isikud esitavad vormikohase suunamiskirja.

Avaldusi TRÜ Majandusteaduskonda astumiseks võetakse vastu 20. juunist kuni 31. juulini. Avaldused koos dokumentidega võib esitada kas isiklikult või posti teel. Võimaluse korral on soovitav esitada dokumendid isiklikult.

Тартуский государственный университет
ЭССР, г. Тарту, ул. Кликкооли, 18
О СФЕРЕ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ И О ПОДГОТОВКЕ
ЭКОНОМИСТОВ НА ЭКОНОМИЧЕСКОМ
ФАКУЛЬТЕТЕ ТГУ
На эстонском языке

Vastutav toimetaja A. Kõnsin

Korrektor E. Oja

=====

TRÜ rotaprint 1964. Trükipoognaid 1,0.

Arvestuspooznaid 0,62. Trükiarv 900.

Paljundamiseks antud 25. II 64.

MB 01984. Tell. nr. 1298.

Tasuta

TASUTA

A-25716

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00356141 4